

LESZEK KAŁKOWSKI*

Marketing przedwojennych obligacji państwowych

Słowa kluczowe: marketing bankowy, papiery wartościowe, obligacje państwowe

---

Streszczenie: Przyjęto – spośród wielu definicji – pojęcie marketingu jako procesu prowadzącego do identyfikacji i zyskowego zaspokojenia potrzeb nabywców. Przed drugą wojną światową częściowo jego rolę spełniała reklama produktów i usług. Sięgała po nią także działalność emisyjna banków, z której wybrano tu marketing trzech znaczących emisji. Liczyły one łącznie 3,6 mln sztuk obligacji, oferowanych na rynek liczący 9 mln mieszkańców miast, w tym około 700 tys. pracowników umysłowych. Oferta dotyczyła więc średnio pięciu sztuk obligacji na jednego pracownika umysłowego, potrzebna zatem była wydatna pomoc w ulokowaniu tych emisji na rynku. W latach 30. ubiegłego stulecia podjęło się tego wiele podmiotów uprawiających działalność parbankową.

Artykuł szczegółowo charakteryzuje wybrane trzy emisje oraz kilkanaście prywatnych firm pośredniczących w ulokowaniu tych walorów w ówczesnej Galicji: w Krakowie, Lwowie, Grodnie czy Stanisławowie. Opisano mechanizm oferowania oraz instrumenty motywujące klientów do nabycia. Były nimi np. szczegółowe i systematyczne informacje o losowaniach, a nawet gotowość sprzedaży obligacji na niewielkie raty. Po 70 latach od działań opisanych w posłowie artykułu przedstawiono jakościowo inną formę marketingu współczesnych obligacji za pomocą prospektów i ogłoszeń emisyjnych. Same obligacje uległy dematerializacji i pochodzą ze sprawnej dystrybucji komputerowej i popularnego Internetu, zaś kolekcjonerom pozostaje gromadzenie – obok oryginalnych walorów – także ciekawych, starych ulotek reklamowych.

W literaturze ekonomicznej znajdziemy wiele definicji marketingu. Istotnym wątkiem tych definicji jest utożsamianie marketingu z systemem osiągnięcia sukcesów na rynku dzięki orientacji na nabywców, badaniu ich potrzeb i dostarczaniu produktów najlepiej zaspokajających te potrzeby oraz oferowaniu produktów we właściwym czasie, miejscu i po odpowiednich cenach. Ogólnie biorąc, marketing to proces

---

* prof. dr hab. Leszek Kałkowski – profesor zwyczajny, Katedra Nieruchomości i Ubezpieczeń, Wydział Zarządzania i Turystyki, Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Tarnowie, 33-100 Tarnów, ul. Szeroka 9, tel. +48 14 65 65 536, e-mail: leszek.kalkowski@mwwse.edu.pl.

prowadzący do identyfikacji i zyskowego zaspokojenia potrzeb nabywców. Pojęcie to zaczęło funkcjonować na dobre w drugiej połowie XX wieku, przed drugą wojną światową częściowo jego rolę spełniała reklama produktów i usług.

Sięgała do niej także działalność emisyjna przedwojennych banków. Spośród siedmiu emisji obligacji występujących na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie prezentujemy tu działalność marketingową trzech emisji:

- Premiowej Pożyczki Budowlanej z 1930 roku,
- 4-procentowej Premiowej Pożyczki Dolarowej III serii,
- 3-procentowej Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej z 1935 roku.

Łącznie składało się na nie 3 650 000 sztuk obligacji oferowanych na rynek krajowy, liczący wprawdzie 32 mln mieszkańców, ale przy potencjalnym zainteresowaniu transakcjami kapitałowymi w tym czasie około 9 mln mieszkańców miast, z czego 4,3 mln osób miało status zatrudnionych, w tym około 700 tys. pracowników umysłowych. Oznaczało to ofertę emisyjną omawianych walorów w liczbie prawie jednej sztuki obligacji na jednego zatrudnionego lub ponad pięciu sztuk na jednego zatrudnionego pracownika umysłowego. Tymczasem na polskim pierwotnym rynku kapitałowym oferowano jeszcze 80 emisji innych papierów procentowych, nie mówiąc o dalszych 50 emisjach akcji polskich przedsiębiorstw. Potrzebna zatem była wydadna pomoc w ulokowaniu tych emisji na rynku.

W latach 30. – obok kilkunastu banków – do promocji nowych emisji zgłosiło się wiele podmiotów o charakterze spółdzielni z o.o., niektóre uprawiające działalność parabankową. Spośród nich wybrano kilka prezentowanych poniżej.

Promocja 3-procentowej Premiowej Pożyczki Budowlanej

W gazecie „Czas” we wtorek 27 maja 1930 roku ukazał się plakat stanowiący obwieszczenie kierownika Ministerstwa Skarbu w sprawie emisji I serii Premiowej Pożyczki Budowlanej o wartości 50 mln złotych w złocie¹ w formie obligacji na okaziciela, wartości imiennej po 50 złotych w złocie każda (rysunek 1). Emisja nosiła datę 1 sierpnia 1930 roku – roku głębokiego kryzysu trapiącego świat, w tym także Polskę. Emisja liczyła 1 mln obligacji i była ustanowiona 2-milionową kwotą złotych w złocie jako premie dla nabywców tych obligacji. Zapisy na nią wyznaczono na krótki termin 2–16 czerwca 1930 roku. Mogło je przyjmować 15 imiennie wyznaczonych banków, urzędy pocztowe i inne instytucje finansowe. To dawało pole dla inicjatyw instytucji parabankowych, których działalność marketingową opisujemy. Od początku emisji uzbrajano ją w silny instrument marketingowy przez ustanowienie corocznej premii w kwocie 2 mln złotych w złocie, losowanych trzy razy w każdym roku. Współczesnych inwestorów mogło zainteresować postanowienie o przedaw-

---

¹ Złoty w złocie stanowił równowartość 900/5332 grama czystego złota.

OBWIESZCZENIE

w sprawie emisji I-szej Serji
PREMIJOWEJ POŻYCZKI BUDOWLANEJ
w sumie 50,000.000 zł. w złocie.

Na podstawie art. 8 ustawy z dn. 23 marca 1929 r. o uwzględnieniu Ministerstwa do wyznaczenia wartości pożyczki budowlanej na sumę nominalną 50,000.000 zł. w złocie

Z dniem 1 sierpnia 1930 r. wypuszcza się serję I-szą premijowej pożyczki budowlanej na sumę nominalną 50,000.000 zł. w złocie

w obligacjach na okaziciela, wartości nominalnej po 50 zł. w złocie każda obligacja.

2,000.000 zł. w złocie

1 premia w wysokości 250.000 zł. w złocie | 10 premi po 100 zł. w złocie | 10000 zł. w złocie

Całkowita emisja powyższej pożyczki została przejęta przez syndykata gwarancyjny następujących banków:

Bankowa Kasa Oszczędności (P. K. O.)	Bank Przemysłowo-Handlowy	Bank Spółdzielczy w Warszawie	Bank Spółdzielczy w Krakowie
Bank Spółdzielczy w Katowicach	Bank Spółdzielczy w Łodzi	Bank Spółdzielczy w Poznaniu	Bank Spółdzielczy w Wrocławiu
Bank Spółdzielczy w Bydgoszczy	Bank Spółdzielczy w Gdyni	Bank Spółdzielczy w Lublinie	Bank Spółdzielczy w Szczecinie
Bank Spółdzielczy w Toruniu	Bank Spółdzielczy w Żarach	Bank Spółdzielczy w Zielonej Górze	Bank Spółdzielczy w Żyrardowie

Rysunek 1. Obwieszczenie w sprawie emisji I serii Premiowej Pożyczki Budowlanej oraz obligacja na okaziciela o wartości 50 złotych w złocie (1930 r.)
 (Figure 1. An announcement about emission of the I series of the Premium Construction Loan and a 50 PLN bond to the bearer in gold from the year 1930)

Źródło: zbiory własne autora.

Rysunek 2. Obligacja III serii Premiowej Pożyczki Dolarowej (1931 r.)
(Figure 2. A bond of III series of the US Dollar Premium Bond from the year 1931)

Rysunek 3. Obligacja I emisji Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej (1935 r.)
(Figure 3. A bond of I emission of the Premium Investment Bond from the year 1935)

Kasa Zaliczkowa i Kredytowa

SPÓŁDZ. Z OGR. ODP.
KRAKÓW, RYNEK KLEPARSKI L. 4. (GMACH FENIKSU)

Szukamy szczęśliwych, którzy wygrali a o tem nie wiedzają!

KONTROLA WYGRANYCH DOLARÓWEK BUDOWLANICH INWESTYCYJNYCH oraz wszystkich losów przedwojennych.

Główna wygrana 250.000— złotych w słońcu, 200.000— złotych w słońcu i 60.000— dolarów oraz rozmaite ilości miesięcznych wygranych! ✪ 27391
Dotychczas nieopłacone wygrane wartości

ponad 1.000.000— dolarów t. j. 9.000.000— Złotych!

Zapraszamy się masowo do biura kontroli losów w firmie:

Kasa Zaliczkowa i Kredytowa

Spółdzi. z ogr. odp.
Tabela Nr. 137-47 w Krakowie Rynek Kleparski 4. (Gmach Feniksa) Kasa P. K. O. 408.550

KONTROLA WYGRANYCH NA TRZY LATA

z bezpłatnym pozwoleniem gry na 5 sztukach 4% Premijowej Pożyczki Dolarowej III-iej emisji.

Na każdym losowaniu wypisywany abonentem wylosowanych oraz ustaleniach klientów w wygranych listach, przy niezawinionych wygranych telegraficznie.

Do ręk. następuje obciążenie należy tylko do 30 dni po zakończeniu wypłaty! — Dalsze opłaty w kwocie zł. 9— wpłacić należy tylko na nasze konto P. K. O. Nr. 408.550 za pomocą blankietów nadawczych, które dostarczamy bezpłatnie.

Przebiegamy przesyłamy listy miesięcznych wygranych na czworątej stronie! — Przed podpisaniem deklaracji konieczny jest przepis kontrolny! Opłata zł. 300— oraz zł. 9— stanowi abonentem 3 lata. Prawo gry na pożyczkę dolarową jest bezpłatne. Dodatek!

Oryginałach obligacji premijowych lub dokumentów sprzedaży nie wolno wydawać zastępcom lub innym osobom, bo naraził to może WP, za strata, za którą nie odpowiada!

Ludwig polski wpisano: **Kasa Zaliczkowa i Kredytowa**
Kraków, Rynek Kleparski 4. (Gmach Feniksa)

Bardzo ważne! Bardzo ważne!

Warunki i przepisy kontrolne.

Kontrola obejmuje wszystkie w karcie kontrolnej podane numery obligacji Państwowych oraz zagranicznych na przeciąg 3 lat.

Po każdym ciągnięciu sprawdza się wygrane.

Wygrane podajemy do wiadomości W. P. a o znaczących wygranych zaświadczamy telegraficznie.

Do ręk. następuje wypłata należy tylko do 30 dni po wypłacie.

Dalsze opłaty w kwocie zł. 9— za abonentem 3-ech lat włączyć należy tylko na nasze konto P. K. O. Nr. 408.550 za pomocą blankietów nadawczych, które dostarczamy bezpłatnie.

Zgłoszenie staje się prawomocnym dopiero po wpłaceniu przepisanej należności zł. 9—

Po każdym ciągnięciu wypisywany listy ciągnięć.

Prawo gry na 5 sztukach 4% Premijowej Pożyczki Dolarowej przysługuje również dopiero po wpłaceniu wyżej wymienionej należności a mianowicie na jedną setną części każdej wygranej.

Wygrana wypłaca się natychmiast gotówką bez jakichkolwiek potrąceń. Prawo gry jest zupełnie bezpłatnym dodatkiem.

W razie niezapłacenia należności kontrolnej zł. 9— lub cofnięcia umowy przepada wypłata zł. 5-50.

Każdy abonent otrzymuje konsolegację zawierającą numery obligacji, na które bierze udział w grze z tą chwilą staje się uczestnikiem w jednej setnej części wygranych we wszystkich ciągnięciach przez 3 lata.

Jakiegokolwiek zmiany powyższych warunków i przepisów są niedopuszczalne.

Skarb Rzeczypospolitej Polskiej ręczy!

Co można wygrać?

4% Premijowa Pożyczka Dolarowa III. emisji

Plan gry 4% Premijowej Pożyczki Dolarowej III-iej emisji:

Główna wygrana 40.000 dolarów, — dalsze wygrane dolarów: 12.000, 8.000, 3.000 i t. d.

Opłata sama rozlosowanych corocznie premij wynosi 300.000 dolarów.

Ciągnięcie dolarów odbywa się 6 razy rocznie a to: 1. stycznia 1. marca, 1. maja, 1. lipca, 1. września i 1. listopada corocznie.

Do dnia 1. stycznia 1941 została następująco premie wylosowane:

30 premij	po 40.000 dolarów	=	800.000 dolarów
40 premij	" 12.000 "	=	480.000 "
20 "	" 8.000 "	=	160.000 "
140 "	" 3.000 "	=	420.000 "
300 "	" 1.000 "	=	300.000 "
600 "	" 500 "	=	300.000 "
4000 "	" 100 "	=	400.000 "
Razem 5800 premij	w ogólnej kwocie		3.000.000 dolarów.

3% Premijowa Pożyczka Budowlana

Ciągnięcia odbywają się 4 razy rocznie, a to: 1. lutego, 1. maja, 1. sierpnia i 1. listopada corocznie do roku 1950.

Główna wygrana zł 250.000 w złocie

W czasie do roku 1950 została następująco premie wylosowane:

30 premij	po zł. 250.000 w słońcu	=	7.500.000 w słońcu
80 "	" 50.000 "	=	4.000.000 "
903 "	" 10.000 "	=	9.030.000 "
3032 "	" 5.000 "	=	15.160.000 "
8560 premij	w łącznej kwocie	=	45.690.000 w słońcu

4% Premijowa Pożyczka Inwestycyjna

Ciągnięcia premijowych odbywają się 2 razy rocznie a to: 1. kwietnia i 1. października każdego roku. — Do roku 1937 każda obligacja musi być wylosowana.

Główna wygrana 200.000— zł w złocie

dalsze wygrane zł. 50.000—, 25.000—, 10.000— i t. d.

10 premij	po 200.000 zł. w słońcu	=	2.000.000 zł. w słońcu
30 "	" 50.000 "	=	1.500.000 "
10 "	" 25.000 "	=	250.000 "
105 "	" 10.000 "	=	1.050.000 "
700 "	" 5.000 "	=	3.500.000 "
2.161 "	" 2.000 "	=	4.322.000 "
11.048 "	" 500 "	=	5.524.000 "
Razem 15.100 premij	w łącznej kwocie		20.146.000 zł. w słońcu

Wynik z urzędowego wykazu miesięcznych wygranych!

Nr.	Data wypłaty premii	Wynik premii	Okres wypłaty premii	Nr.	Data wypłaty premii	Wynik premii	Okres wypłaty premii	Nr.	Data wypłaty premii	Wynik premii
31174	2. 7. 1938	5.000	420297	2. 7. 1938	600	772338	1. 8. 1938	800		
37054	2. 1. 1939	500	445184	1. 5. 1938	500	807183	1. 3. 1938	800		
10752	1. 2. 1939	500	472421	1. 3. 1938	1.000	813973	2. 3. 1938	1.000		
141875	1. 5. 1938	1.000	512393	1. 1. 1939	300	846367	5. 11. 1938	800		
29485	2. 7. 1938	500	523772	2. 5. 1937	1.000	859322	1. 7. 1938	1.000		
294859	1. 3. 1937	500	530125	1. 7. 1937	500	860838	2. 11. 1937	1.000		
294857	2. 11. 1938	500	535550	3. 3. 1938	500	872515	1. 7. 1937	1.000		
303413	1. 3. 1939	8.000	613239	2. 7. 1938	1.000	912347	5. 7. 1938	800		
341213	1. 2. 1939	40.000	637758	1. 9. 1938	1.000	928360	1. 3. 1939	1.000		
379616	1. 2. 1939	500	640255	2. 7. 1938	900	954161	2. 1. 1939	800		

To jest dopiero mała ilość miesięcznych wygranych. Setki dalszych wygranych czekają na podjęcie.

....., dnia ..... 19.....

Do Kasy Zaliczkowej i Kredytowej Sp. z o.o. w Krakowie, Rynek Kleparski 4. (Gmach Feniksa)

Wobec mnie obciążenia z bezpłatnym pozwoleniem gry na 5 sztukach 4% Premijowej Pożyczki Dolarowej III-iej emisji z dnia 1.1.1940 opłata i zgłoszenie stwierdzenia do kontroli na przeciąg 3 lat należy podać listy:

Kadraj losów	Rok emisji	Seria	Numer

N° 27391

Deklaracja wypełniona w moim osobistym celu abonentem stano.

Zł. 300 jako jednorazowej należności wpłacam w całości następujący WP. ZŁ. — jako udziału w 3-letniej kontroli losów abonentem za konto WP. K. O. Nr. 408.550 w Krakowie, w całości w ciągu dnia 20. Wpłaty pobrane w całości przeliczone i opłacone są na konto:

Wpłata w całości:

Serie i numery:

Zawód:

Miejsc. zamieszkania (dla losów abonentem):

Wpłata następną:

Zatem jest wyrażeniem do zabezpieczenia tylko wpisanego w wysokości zł. 300 — Oryginałach losów nie należy zastępcom wykazywać.

Rysunek 4. Kasa Zaliczkowa i Kredytowa w Krakowie – oferta kontroli wygranych premii dolarówek, obligacji budowlanych i pożyczek inwestycyjnych
(Figure 4. Credit Union in Kraków – offer of supervision of dollar bonds, construction bonds and investment loans lottery wins)

Wartość obligacji państwowych stale wzrasta i może być każdorazowo sprzedana i zastawiona.

Przy każdym cięgnięciu
WYGRANA
ZŁ 250.000

Osoby, które w tym
placie wygranych dali
Państwu Wzrostu i
cy oszczędności w oszczędnościach pod warunkiem
Państwa. Każdy kto
może - wygra! Ktoś
może.

Za złotych 6.30 miesięc.

1 szt. 4% Prem. Pał. Dolarowej
1 szt. 3% Prem. Pał. Budowlanej
razem dwie obligacje

Rocznie 10 cięgnięć

Główna wygrana
250.000 Zł.

40 000 Dol.

10 cięgnięć corocznie

1. 20000
2. 10000
3. 5000
4. 2500
5. 1250
6. 625
7. 312,5
8. 156,25
9. 78,125
10. 39,0625

„L W Ó W” Spółdzielnia dla Oszczędności i Kredytu

Spółdzielnia z ogr. odp.
Lwów, ul. Kilińskiego 3, Telefon 104-70, P. K. O. 1120

Zamówienie Nr. 050057 #

jeżeli przez Państwo zagwarantowaną 3% premjową pożyczką, budowlaną i
jeżeli przez Państwo zagwarantowaną 4% premjową pożyczką, dolarową
właściciel wykona po zakończeniu obowiązków wszystkich należności, sam woli

Państwo wykupuje w odpowiednich terminach rzecz za całym swoim majątkiem

1 dolarową za 8.00	1.20	44,97
1 dolar i arkusz kuponów 8.00	1.20	11,81
1 pożyczkę budowlaną za	1.20	30
1 arkusz kuponów za	1.20	30

całkowicie za łączną kwotę **Zł. 142,30**

CENA NA RATY

płatności przez 24 miesiące przy 4% 8,30

po spłaceniu wszystkich należności sam kwotę odpowiadającą 1 arkuszowi obligacji przez Państwo za
opoznowaniem 0% prem. pod budowę wart. Zł. 500 i 1 arkusz 4% prem. pał. dolarowej nom. wartości Zł. 250.000
Wzrostem i Oszczędnością

Wyproszę Złoty 1000 lub przez Państwo zagwarantowane
wyproszę Dolarów 1000 lub przez Państwo zagwarantowane
Wszystkie inne warunki można się na oddzielnej stronie. Zastępcę odpowiedzialny jest tylko do odwołania
w wysokości Zł. 100.000. Limitowa jest paragonem na zamówienie i nieodpłatnie. Wzrostem i Oszczędnością
Wyproszę kwotę zł. 800.000. Limitowa jest paragonem na zamówienie i nieodpłatnie. Wzrostem i Oszczędnością

GENERALNY ZASTĘPCA LUBOWY „LWÓW” Spółdzielnia dla Oszczędności i Kredytu
Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością
we Lwowie, ul. Kilińskiego 3.

Lwów, ul. Kilińskiego 3.
P. K. O. 1120

O większych wygranych zawiadamiamy telegraficznie.

CO MOŻNA WYGRAĆ ?

Ciągnięcie 3% premjowej pożyczki budowlan. odbywają się do roku 1950.

BUDOWLANE

80 głównych wygranych po zł. w zlocie 250.000	=	20.000.000	zł. w zlocie
80	=	4.000.000	.. ..
800	=	8.000.000	.. ..
8000	=	8.000.000	.. ..
Razem 8.960 premij		w łącznej kwocie zł. w zlocie 40.000.000	

4 razy w roku.

1	1	1	1
LUTY	MAJ	SIERP.	LIST.

WARUNKI:

Oddawca niniejszej karty jest upoważniony do odbioru tylko wpisowego, w wysokości Złotych 1.000. Kupujący obowiązany jest wpłacić prócz tego 24 rat po Zł. 6.30 miesięcznie czekami an nazwę konto P. K. O. Nr. 61.200. W ciągu dni 14 musi być uiszczona pierwsza rata wraz z kosztami (jak podatek, koszty przesyłki dokumentu) w wysokości Zł. 2.—Po otrzymaniu 1. raty, jakoteż kosztów przesyłany natychmiast według ustawy wystawiony dokument sprzedaży, zawierający numery zamówionych losów.

Z 25 dalszych rat mies. musi być uiszczonych majdaje do 10 każdego miesiąca czekami P. K. O. które załączamy do dok. sprzed. a które można nadać w każdym urzędzie pocztowym. Po całkowitem spłaceniu należności i za zwrótem dok. sprzed. i wszystkich kwitów, wydajemy nam ywcom losy.

Po każdym losowaniu kontrolujemy wszystkie losy i natychmiast zawiadamiamy posiadaczy o wygranych premjach. Zastrzegamy sobie jeszcze prawo odpowiedniego regulowania ceny, podanej w zamówieniu, stosownie do zmian kursowych, jak długo nie został WP. jeszcze wydany dokument nabycia.

Po otrzymaniu wystanego przez nas dokumentu sprzedaży, przysługuje WP. prawo natychmiastowego uczestnictwa w losowaniach i podjęcia ewent. premij.

Wygrane podczas punktualnego spłacania rat, należę wyłącznie do posiadacza karty nabycia i są natychmiast płatne.

Po uiszczeniu wsz. stlich należących się nam kwot, losy stają się własnością WP. i zostają z bieżącymi kuponami WP. wydane.

Posiadacz dokumentu sprzedaży otrzymuje przez okres dwuletni co miesiąc naszą gazetę losowań za roczną opłatą Zł. 5.— Najpóźniej po 10-tej racie płatną jest premjera za 1 rok zaś za rok drugi po 16. racie. Abonamentu nie można odwołać.

W razie nieuiszczenia pierwszej raty miesięcznej przepada bezpowrotnie wpisowe wpłacone zastępcy.

Kreślenie jakoteż wszelkiego rodzaju zmiany na kartach zamówienia oraz zawieranie umów specjalnych jest zabronione.

Ciągnięcia 4% premjowej pożyczki dolarowej odbywają się do roku 1941.

DOLAROWKI

20 głównych wygranych po 40.000 dolarów	=	800.000	dolarów
40	=	480.000	.. ..
20	=	160.000	.. ..
140	=	420.000	.. ..
380	=	380.000	.. ..
500	=	250.000	.. ..
4600	=	460.000	.. ..
Razem 5700 premij w ogólnej kwocie		2.950.000 dolarów	

6 razy w roku.

1	1	1	1	1	1
Styc.	Maj	Wrz.	Lip.	Wrz.	List.

Każda pańs'wowa obligacja prem. musi być wylosowana lub wykupiona nom. wart. Kapitał i odsetki od obligacji państwowych zabezpieczone są całym ruchomym i nieruchomym majątkiem Państwa

Rysunek 5. Oferta Spółdzielni dla Oszczędności i Kredytu „Lwów”
(Figure 5. An offer from Lwów Credit and Savings Cooperative)

Źródło: zbiory własne autora.

Losowania odbywają się publicznie w Ministerstwie Skarbu.

12 ciągnięć rocznie!   **GOSPODARCY BANK SPÓŁDZIELCZY**   **12 ciągnięć rocznie!**
GOSPODARCY ZAKŁAD KREDYTYWY
W WARSZAWIE UL. KRZAKOWSKA 10

3 LOSY SZCZĘŚCIA
W naszej reprezentacji 1 zwycięzca dostanie losowemu odpowiednio
losów na cały wylosowany los. Wszystkie prawa winne wygranej
i wszelkie ciągnięcia przypisywane do wylosowanego kuponu w ten
że sposób przewidziany w regulaminie losowań.

ZŁOTEJ 250.000   **Dolarów 40.000**   **Złotej 200.000**
oraz cały szereg mniejszych wygranych

Wielokrotne prawo gry do 1941 roku

ZAMÓWIENIE

na 1 sztukę 4%, Premijowej Pożyczki Dolarowej, oraz wykaz numerów na
1 sztukę 4%, Premijowej Pożyczki Dolarowej,
1 sztukę 3%, Premijowej Pożyczki Budowlanej,
1 sztukę 4%, Premijowej Pożyczki Inwestycyjnej

Lecna cena realna płatna tylko w 24 ratach miesięcznych 3331 3/50

Podatkiem jest uwzględniony tylko do zakończenia wypłaty 21,3% — Wszystkie koszty gry należy przeobrazić jedynie na nasze konto PKO Nr.
497.716 Wskazaliśmy kupon znajdujący się na odwrocie formularza — Wszelkie informacje poprosimy o zaminięcie się z biurospisaniem. — Wszelkie
inne koszty należy uiścić samemu i przesyłać nam nie będą obciążone.

Wzrost w kwocie 21,3% stoprocentem

GOSPODARCY ZAKŁAD KREDYTYWY
Siedziba, ul. Krzakowska 10, Warszawa

Zam. 308764 C

NOWA 4% PREMIIOWA POŻ. DOLAROWA III. EMISJI
Corocznie wygrane na sumę **300.000 dolarów**   **1941!**   Główna wygrana **40.000 dolarów**
6 ciągnięć rocznie a to: 1 stycznia, 1 marca, 1 maja, 1 lipca, 1 września i 1 listopada.

Plan gry Dolarówek III. emisji

4% Prem. Poż. Inwestycyjna	20 główn. wygranych po 40.000 dolarów t. j.	800.000 dolarów	3% Prem. Poż. Budowlana
Główna wygrana	40	12.000	Główna wygrana
Zł. 200.000 w złocie	20	3.000	Zł. 250.000 w złocie
15.100 premij w łącznej kwocie	140	3.000	8.960 premij w ogólnej kwocie
Zł. 16.000.000 w złocie	380	1.000	Zł. 40.000.000 w złocie
Ciągnięcia 1. lutego i 1. października	600	500	Ciągnięcia 1. lutego, 1. maja, 1. sierpnia
każdego roku.	4600	100	i 1. listopada każdego roku
	5800 premij w ogólnej kwocie	3.000.000 dolarów	

Wygrane wolne są od podatku i opłat.

UWAGA: PAŃSTWO GWARANTUJE za wykupno 4% prem. pożyczki dolarowej 5— dol. całym swoim majątkiem za wykupno kuponów . . . . . 2— dol.

Najpewniejsza lokata kapitału!

Warunki

1. Wypłaty naszego konta Nr. 400710, 24 rat miesięcznych w zł. 394.
2. Po zatwierdzeniu przez Bank zamówienia, musi być w ciągu dni 30-lu na konto P. K. O. Nr. 400710 uiszczona pierwsza wpłata miesięczna w wysokości Zł. 390. Po otrzymaniu takiej raty przelewany WP. ustawowo wysłany dokument sprzedaży, zawierający wykaz numerów jednej 4%, premijowej pożyczki inwestycyjnej i jednej 3%, premijowej pożyczki budowlanej, na które w czasie trwania regularnego spłacania rat miesięcznych przysługują także WP. prawo gry w jednej denarowej części, daniel otrzyma WP. przydzielony numer jednej 4%, premijowej pożyczki dolarowej, na jakiej przysługują bezpłatne WP. jedne wygrane i niepodzielne prawowity. Wygrania do roku 1941. Po otrzymaniu wylosowanego przez nas dokumentu sprzedaży przysługuje WP. prawo natychmiastowego uczestnictwa w losowaniach i podjęcia sw. wygranej.
3. **Dzielnicy WP.** uiszczonych rat miesięcznych po Zł. 390. muszą być przekazywane na nasze konto PKO Nr. 400716, najpóźniej do 10-go każdego miesiąca kalendarzowego (dokładnie PKO Nr. 400716, WP. wraz z dokumentem sprzedaży do starostwa), a które nadac można w każdym urzędzie pocztowym. Równocześnie z 10-lu ratą należy uiścić jednorazowo koszt (jak pod. gield. koszt) przesyłki dokumentu sprzedaży w kwocie Zł. 3.
4. Wszelkie płatności na naszą rzecz uiszczane być mają w dni 10-ty, 10-ty dnia 25.XI 1927, Da U.R.P. Nr 97 z 1928 855.
5. Każdy posiadacz dokumentu sprzedaży otrzymuje przez okres 3-tych miesięcy całe prawo gry. Formularz Powołany* zawiera wykaz i autentyczne listy wygranych za roczną opłatę Zł. 500. Prenumerata za listy rok płatną jest po 10 ratach, zaś za rok 2-ty po 10 ratach.
6. Po uiszczeniu wszystkich należących się nam kwot i za zw. tem dokumentu sprzedaży i wszystkich posiadaczów uiszczonych wpłat otrzyman WP. na własność.
7. **Jedną 4%, premijową pożyczkę dolarową z wyłącznym udziałem w prawem gry do r. 1941**
7. Po każdym losowaniu kontrolujemy wszystkie listy i zapisy oświadczenia posiadaczy o wygranych premijach. Zarządzenie nasze zawiera regulamin i regulamin, zgodnie z którymi podjęty w zamówieniu, zgodnie do zmian kursów, jak długo nie został WP. jeszcze wydany dokument sprzedaży.
8. Na wypadek niepunktualnego uiszczania dwóch bezpośrednio po sobie następujących wpłat miesięcznych, będąc w tymże wpłacie przysługujące prawo stornowania umowy kupna, lub zawieszenia do bezwzględnie uiszczania w wszystkich przypadkach sprzedaży za nieważną.
9. Obligacje wydajemy z bieżącymi kuponami.
10. W razie niewypłacenia kolejnej wpłaty miesięcznej na nasze konto PKO Nr. 400716 przepada bezpowrotnie kwota pobrana przez posiadacza.

Mreżenie, jakiego wszelkiego rodzaju zmiany na zamówieniu oraz zawieranie umów specjalnych jest zabronione.
Podatkiem niewypłacony jest tylko do jednorazowego uiszczenia w kwocie Zł. 3.90.
Jakośkolwiek zmiany przez naszych pośredników poczynione są niepodporządkowane i one nie wiążą.
Umowa kupna sprzedaży dochodzi do skutku dopiero po zatwierdzeniu przez Bank zamówienia.
Wylotowane wygrane 3% pod budowlanej 4%, pod inwestycyjnej, wypłaca się w złotych w złocie, dolarówki w dolarach, a za te wypłaty odpowiada Skarb Państwa Polskiego całym swym majątkiem.

Gospodarcy Zakład Kredytowy
Siedziba, ul. Krzakowska 10, Warszawa.

Rysunek 6. Oferta Gospodarczego Zakładu Kredytowego
(Figure 6. An offer from Economic and Credit Agency)

Źródło: zbiory własne autora.

KRAKOWSKA KREDYTOWA I DISKONTOWA SPÓŁDZ. Z O. O., KRAKÓW, RYNEK GŁ. 33 TELEFON 188-28 P. K. O. 410.585

10 CIĄGNIENI ROCZNIE
Losowania odbywają się publicznie w Ministerstwie Skarbu!

Zamówienie na rok 1933

GWARANCJA PAŃSTWOWA
do za wykonania pożyczek dol. po nom. wartości 5 i 1 za w. kuponów wart. 2-2-10 CZYLI DAKS T W O C A Y H SWOIM MAJĄTKIEM.

10 ciągnięć rocznie	Następujące ciągnięcia	10 ciągnięć rocznie
1 MARCA	- Główna wygr. Dol. 40.000	
1 MAJA	- Główna wygr. Dol. 12.000	
1 LIPCA	- Główna wygr. Dol. 12.000	
1 SIERPNIA	- Główna wygr. Zł. 250.000	
1 WRZEŚNIA	- Główna wygr. Dol. 40.000	

ZAMÓWIENIE
na jedną przez Państwo zagwarantowaną 4% premjową pożyczkę dolarową

1000 sztuk 4% p. p. dolarowej
300 sztuk 3% p. p. budowlanej

płatne w 24 ratach miesięcznych po Zł 2-98

Wpłacić Zł 2-98 otrzymanym. Data: 27/12/33

Jan Cebrowski
Pojemnik zastępczy

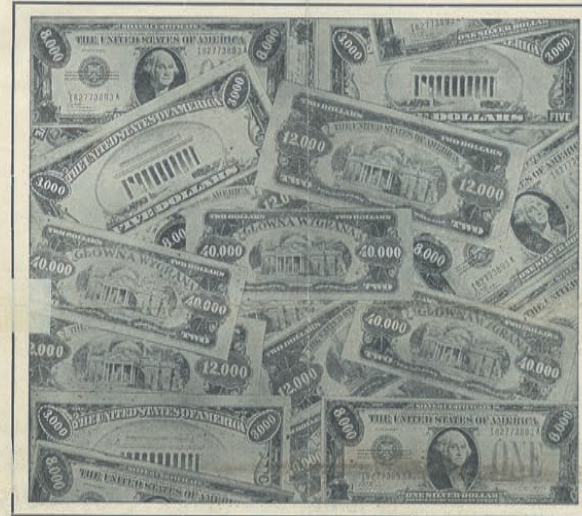
KRAKOWSKA KREDYTOWA I DISKONTOWA SPÓŁDZIELNA Z O. O. w KRAKOWIE

ZAM. N° 290598

NOWA 4% PREMJOVA POZ. DOLAROWA III. EMISJI
Corocznie wygrane na sumę **300.000 dolarów!** Główna wygrana **40.000 dolarów!**

6 CIĄGNIENI ROCZNIE a to: 1 stycznia, 1 marca, 1 maja, 1 lipca, 1 września i 1 listopada.

To wszystko możesz wygrać, zamawiając los na niżej podanych warunkach.

10 ciągnięć rocznie! GŁÓWNE WYGRANE: 10 ciągnięć rocznie!
dolarów 40.000 - Złotych 250.000

WARUNKI: WP. obowiązany jest wpłacić do rąk oddawcy tytułem wpłaconego Zł 2-98, prócz tego na nasze konto P. K. O. Kraków 410.585, 24 rat miesięcznych po Zł 2-98.

W ciągu dat 14 dni od dnia zamówienia musi być na nasze konto P. K. O. Kraków 410.585 otrzymana 1. rata miesięczna w wysokości Złotych 2-98. Po otrzymaniu tej kwoty, przesyłamy konygnację zawierającą wykaz numerów obligacji premjowych, na podstawie których przysługują kwoty WP (i) w jednej pięćdziesiątej części prawo gry i wygranej.

Dwadzieścia cztery następane raty miesięczne muszą być przekazane na nasze konto P. K. O. Kraków Nr. 410.585, wpłać do 10-go każdego m. miesiąca, czekami P. K. O. które można nadać w każdym urzędzie państwowym.

Posiadacz konygnacji otrzymywa przez okres 24-letni ca miesiąc bezpłatnie losowań za roczną opłatą Zł 6-00. Premjatura za 1-ty rok płatną jest po 10 ratach, zaś za rok drugi po 16 ratach. Abonamentu odwiedzić nie można. Za kontrolę wpłać WP na całkowitem opłaconem osobno.

Wygrane podczas punktualnego opłać rat należą w jednej pięćdziesiątej części do posiadacza konygnacji.

Do zapłaćceniu wszystkich należących się nam kwot, otrzymy WP na własność jedną 4% premjową pożyczkę dolarową.

Po każdym losowaniu kontrolujemy wszystkie losy i natychmiast zawiadamiamy posiadaczy o wygranych premjach. Zastrzegamy sobie jeszcze prawo odpowiedzialnego wyeglowania ceny pojedyn w zamówieniu, stosownie do zmian kursowych, jak długo nie zostały WP (i) jeszcze wydane konygnacja.

W razie abuzowania i raty miesięcznej, przesyła konygnację wygnane poleć przez pośrednika. Kredyt, jakoteż wszelkiego rodzaju zmiany na kartach zamówienia, oraz zawieranie umów specjalnych jest zabronione.

Rysunek 7. Oferta Krakowskiej Kredytowej i Dyskontowej Spółdzielni
(Figure 7. An offer from Credit and Discount Cooperative in Kraków)

KANTOR WYMIANY JÓZEFA TOMASZEWSKIEGO

KRAKÓWDWORZEC OSOBOWYTEL. 3325.

L.: 10123

Kraków dnia 1/IV 1929

Wielmożny Panu

W odpowiedzi na cenne pismo W Pana z dnia 30. 6. 1929 uprzejmie donoszę, że cena obligacji 4% premijowej pożyczki inwestycyjnej wartości 100 zł w złocie, wynosi obecnie według kursu giełdy Krakowskiej z dnia 1. Czerwca 1929

1 obligacja	Zł	<u>105</u> . —
3 ⁰ / ₀₀ prowizja sensala <u>0.32</u>	„	_____
Kupon bieżący . . . <u>0.66</u>	„	_____
2% prowizja kantoru <u>2.10</u>	„	_____
} Koszta poczty i pobranie . . . . . _____		
} Gotówki . . . . . <u>2.92</u> . . . . . <u>6</u> . —		
Łącznie Zł		<u>111</u> . —

Pożyczka inwestycyjna jest obligacją premjową wydaną przez Rzeczypospolitą Polską w dniu 1. marca 1928 opiewającą, na nominalną wartość złotych sto **złotych w złocie** oprocentowaną na 4% w stosunku rocznym. Procenty wypłacane są przez Bank Polski za przedłożeniem bieżących kuponów, co pół roku z dołu w dniu 1. kwietnia i 1. października.

Obligacja premjowa zaopatrzona serją i numerem jest losowaną półrocznie do dnia 1. października 1937 roku (jak załączony plan losowania) i wygrać może Zł 200.000, 50.000, 25 000, 10 000, 1.000, 500, 250

Łącznie wygrane wynoszą zł 10.000 000 w złocie.

Wygrane wypłaca bez żadnych potrąceń każda Filja Banku Polskiego. Do dnia 1. października 1937 wszystkie obligacje zostaną wykupione i wypłacone najniższą stawką zł 100 w złocie.

Obligacje premjowe wysyłamy w każdej ilości za zaliczką, według kursu giełdy Krakowskiej.

O wygranych zawiadamiamy dyskretnie telegraficznie.

W oczekiwaniu cennego zlecenia W Pana kreślę się

z poważaniem

Kantor wymiany

Józefa Tomaszewskiego

Kraków

Dworzec osobowy — Telefon Nr. 3325.

Rysunek 8. List do klienta z Kantoru Wymiany Józefa Tomaszewskiego w Krakowie, informujący o aktualnym kursie emisji rządowej 4-procentowej Premijowej Pożyczki Inwestycyjnej (1929 r.) (Figure 8. A letter from Józef Tomaszewski Exchange Office in Kraków addressed to a client and informing about the current rate of the government issue of the 4% Premium Investment Bond from 1929)

Nowa droga do zdobycia fortuny

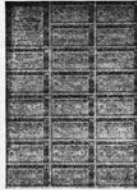
otwarta dla wszystkich

przez nabycie w

GOSPODARCZYM ZAKŁADZIE KREDYTOWYM
W KRAKOWIE, UL. FLORJAŃSKA 55.

obligacji
**3% Premjowej
Pożyczki
Inwestycyjnej**
na dogodne raty
miesięczne.

Przez nabycie u nas na raty 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej nabycia WP, prawo i możliwość zdobycia bez wysiłku fortuny, a więc:

- 1 uczestnictwo w ciągnięciach 3 razy do roku w ciągu lat 50-ciu z głównymi wygranymi **Zł 500.000 i Zł 200.000**
- 2 bierze WP, udział w ciągu lat 50-ciu w rozegraniu obywatelnie sumy 182,009,500 Zł;
- 3 WP, gra przez 80 lat zadarmo;
- 4 Nie przegrywa WP, nigdy!
- 5 Otrzymuje WP, 3% rocznie!

Do proszę zważyć tylko

A oto miliony złotych, które czekają na Was 3 razy do roku!

TABELA WYGRANYCH PREMIJ

TABELA WYGRANYCH A.		
liczba wygranych	Wysokość wygranych	Kwota łączna wygranych
1	500.000 zł. w złocie	500.000 zł. w złocie
1	125.000 „ „ „	125.000 „ „ „
2	50.000 „ „ „	100.000 „ „ „
2	25.000 „ „ „	50.000 „ „ „
14	10.000 „ „ „	140.000 „ „ „
50	5.000 „ „ „	250.000 „ „ „
150	2.000 „ „ „	300.000 „ „ „
450	1.000 „ „ „	450.000 „ „ „
770	500 „ „ „	385.000 „ „ „

1440 wygranych na kwotę 2.360.000 zł. w złocie

TABELA WYGRANYCH B.		
liczba wygranych	Wysokość wygranych	Kwota łączna wygranych
1	500.000 zł. w złocie	500.000 zł. w złocie
1	100.000 „ „ „	100.000 „ „ „
1	50.000 „ „ „	50.000 „ „ „
14	10.000 „ „ „	140.000 „ „ „
48	5.000 „ „ „	240.000 „ „ „
100	2.000 „ „ „	200.000 „ „ „
300	1.000 „ „ „	300.000 „ „ „
735	500 „ „ „	367.500 „ „ „

1200 wygranych na kwotę 1.897.500 zł. w złocie

TABELA WYGRANYCH C.		
liczba wygranych	Wysokość wygranych	Kwota łączna wygranych
1	200.000 zł. w złocie	200.000 zł. w złocie
1	50.000 „ „ „	50.000 „ „ „
1	25.000 „ „ „	25.000 „ „ „
5	10.000 „ „ „	50.000 „ „ „
12	5.000 „ „ „	60.000 „ „ „
40	2.000 „ „ „	80.000 „ „ „
60	1.500 „ „ „	90.000 „ „ „
350	500 „ „ „	175.000 „ „ „
730	300 „ „ „	219.000 „ „ „

1200 wygranych na kwotę 949.000 zł. w złocie

Termin najbliższego ciągnięcia nadchodzi!
Nie można się wahać: Kup WP, natychmiast obligację
3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej
na raty w GOSPODARCZYM ZAKŁADZIE KREDYTOWYM
W KRAKOWIE, PRZY ULICY FLORJAŃSKIEJ 55.

3% PREMJOVA POŻYCZKA INWESTYCYJNA

Pierwszym krokiem do bogactwa jest
LOS
Chce WP, wygrać — Musi W. P. grać!

Nadchodzące ciągnięcia pożyczki inwestycyjnej dają wielkie możliwości wygrania. Pragniemy umożliwić W. P. wzięcie w nich udziału.
Do wygrania główne wygrane
—
Złotych 500.000 w złocie
Zł. 200.000
Zł. 125.000
Zł. 100.000
oraz wiele innych większych wygranych.
Gdy WP, jeszcze się waha? Nie zaniebuj W. P. sposobności i kup obligację inwestycyjną na raty.

Na czym rzecz polega — zapyta WP. Oto w dniu 1. maja 1935 roku wypuścił Rząd 3% w Premjową Pożyczkę Inwestycyjną w obligacjach po 100 złotych w złocie. — Posiadać takiej obligacji uczestniczy przez 50 lat, trzy razy do roku w losowaniu premii, które w ciągu lat 50-ciu wyniosą sumę 182,009,500 zł.

Gdzie można nabyć obligację 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej?
Obligację 3% Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej można nabyć na dogodne raty miesięczne. GOSPODARCZY ZAKŁAD KREDYTOWY w Krakowie, pragnie umożliwić szerokim warstwom mniej zasobnym nabycie obligacji inwestycyjnej, sprzedaje nową pożyczkę w małych ratach miesięcznych, przez co umożliwia każdemu zakup jednej lub więcej obligacji.
A w jakim czasie otrzymuje się obligację do ręki?
Wówczas, kiedy w przepisanych terminach spłaci się wszystkie raty do Zakładu. Już po wpłaceniu drugiej raty do Zakładu otrzymamy W. P. dokumenty przydzielający serię i numer przydzielonej obligacji a uprawniający W. P. do udziału w losowaniu premii.
A czy bierze się udział w losowaniu, jeżeli nie spłaci się wszystkich rat?
Taki W. P. wypadku, gdy na numer obligacji przydzielonej W. P. dokumentem pacznie wygrana przed zaplaceniem wszystkich rat, wówczas Gospodarczy

Zakład Kredytowy zatokasuje i wypłaci wygraną w całości bez potrąceń.

A kiedy otrzymamy spowrotem pieniądze?
Pożyczając od 1-go września 1935 roku aż do 1. maja 1936 roku, Pożyczka będzie trzykrotnie w ciągu roku umarzana drogą losowania t. j. wykupywana po cenie: w pierwszych 30-tu latach po 120 za 100 złotych, w następnych 5-ciu latach — po 125 złotych, a w następnych 6-ciu latach — po 130 złotych.

A gdybyśmy chcieli sprzedać taką obligację? spłata W. P.
Będzie W. P. mógł zrobić to w każdej chwili, gdyż obligacja brzmii na okaziciela i ma wolny obrót.

Jak się przedstawia sprawa procentu?
Od 100-złotowej obligacji otrzymamy WP 3% rocznie. Procenty są płatne za zwrotem odpowiednich kuponów zdołu, w dniach 2-go stycznia, 1-go maja i 1-go września każdego roku.

Obligacje Pożyczki są wystawione na Złote w złocie...
Znaczy to, że pieniądze WP. nie mogą ulec dewaluacji a będą wypłacone w okresie przewidzianym w równowadze zlotego w złocie, to znaczy 900/5832 grama czystego złota na 1 zlotego.
Wiek jakże to: pieniądze mamy zagwarantowane w złocie, otrzymujemy procenty, gramy, możemy wygrać wielkie sumy, nie nie ryzykując?
Tak jest, to wszystko jest ściśle co do joty.

Szczęście sprzyja naszym Klientom

Dyplaciiśmy ostoiemo naszym Klientom
2 główne wygrane po wlocie 6 i 9 rat
po Dol. 12.000 - Zł. 105 968
— oras —
1 wielką wygraną w kwocie
Dol. 8.000. - Zł. 71.312
po wlocie 5-raty
Po każdym ciągnięciu wypłata naszym Klientom wygrane sześciom setek tysięcy złotych.
Tylko ten może wygrać, kto gra
Nie zwlekaj!
Zakup bezwzględnie obligację! Gra bez kosztów i ryzyka! Najlepsza lokata kapitału! Kapitał w pożyczce inwestycyjnej: pracuje, procentuje, szuka, gra, nie ryzykuje!

Tylko ten może wygrać, kto gra !! NIE ZWLEKAJ !!

Rysunek 9. Ulotka wydana przez Gospodarczy Zakład Kredytowy w Krakowie informująca o warunkach nabycia, premiowania i umarzania rządowej 3-procentowej Premjowej Pożyczki Inwestycyjnej (1935 r.) (Figure 9. A leaflet issued by Economic Credit Agency in Kraków about terms of acquisition, rewarding and cancellation of the 3% Premium Investment Loan from the year 1935)

30-KROTNIEN ZWIĘKSZONE SZANSE WYGRANIA. — ROCZNIE 8 CIĄGNIENI.
Główne wygrane: 40.000 dol. amer. i 200.000 zł. w złocie.

KANTOR WYMIANY, B. TEMPEL

Lwów, Paśaz Hausmana 9.

TELEFON Nr. 4-59.

Konto czekowe P. K. O. Nr. 153.983.

Zupełnie bezpłatnie (bez żadnych kosztów) otrzymują ustawowo uprawnieni spadkobiercy właścicieli konygnacji w razie śmierci tegoż przez nieoczekiwany wypadek, bezpłatnie osiadałowskie

w kwocie ZŁ 1500.—

Na powyższe otrzyma każdy posiadacz konygnacji specjalne powiadomienie

ZAMÓWIENIE Nr. 203158

na prawo gry i wygranej w czasokresie 16 miesięcy

na 25 (dwadzieścia pięć) sztuk

4 %-owej premijowej pożyczki inwestycyjnej (premijówki)

i 5 (pięć) sztuk

5 %-owej premijowej pożyczki dolarowej (dolarówki)

Wylosowane dolarówki wypłaca się w dolarach, premijówki w złocie, a za te wypłaty odpowiada Skarb Państwa Polskiego.

Jakiegokolwiek zmiany, przez moich zastępców poczynione są niedopuszczalne i mnie nie wiążące.

Przez wył wymieniony okres wypłaca będzie WPan (i) po st. 13.— miesięcznie. Uzyskuje przez tenże okres czas raty wyżej wymienionej uczestniczyć będzie WPan (i) w prawie gry i wygranej wymienionych obligacji.

Jedyną zadaniem Mojej się może wykazać legitymacją mojej firmy są uprawnieni do odbioru zasobienia i pobrania tylko pierwszej raty. Druga rata jedynemu posiadaczowi opłaty skarbowo-pocztowej w kwocie zł. 7.— płatną jest w przeciągu dnia 14 od daty zamknięcia na jej konto w P. K. O. Nr. 153.983, lub przy moim kasie. Później otrzyma WPan (i) wiadomość konygnacji zawierająca wykaz numerów oraz sumy, na których przeliczone będzie WPan (i) w jednej 25 części prawo gry i wygranej.

W razie niezapłacenia drugiej raty nieobecny jest wspomniany wyżej czas, zawierając sobie prawo skorzystania niniejszej umowy, albo też przesłania konygnacji za pobraniem pocztowym drugiej raty wraz z jednorazową opłatą skarbowo-pocztową.

Z chwilą otrzymania konygnacji przysługuje WPan (i) za tenże wymienionych obligacjach prawo gry i wygranej, w jednej 25 części. O bieżącej premii, przysługującej w jedyną lub w większą część części publicznie wygranej na jedną lub większą część wył. wymienionych państwowych obligacji WPan (i) w wyżej zawartej summy jedyną 25 część wygranej.

Konopne raty należy ostatecznie zapłacić w 15-dniowym terminie daty dobowego ogłoszenia daty dobowego ogłoszenia. Powiadomienie ostateczne przez Urząd Pocztowy otrzymać za miesiąc poprzedzający, przeto zapłacenie z 25 procentem. Wszelkie płatności są tenże okres stosowane być mogą w wyżej art. 13-tego art. z 20. listopada 1907 roku Dz. Urz. P. Nr. 40. Po upływie czasokresu wyżej wymienionego i wykonania się z pozostałego wyczerpania rat miesięcznych otrzyma WPan (i) na wiadomość bez żadnych dopłat za konygnację terminowa konygnacji i posiadaczek subskrypcyjnych rat.

ORYGINAL JEDNEJ 4% PAŃSTWOWEJ PREMIOWEJ POŻYCZKI INWESTYCYJNEJ (premijówki)

wartości nominalnej 100 zł. w złocie na której odgali przybył przed WPan (i) niepodzielnie i wyłącznie prawo gry i wygranej.

Każdy posiadacz konygnacji otrzymuje 8 razy rocznie Głosnik Lwowski „Głosnik Skarbowy” za roczną premią w kwocie zł. 4.—

W razie niezapłacenia drugiej raty miesięcznej przepadła bezwarownie pierwsza rata jako zadatek pobrany przez zastępcę.

Pierwszą ratę zastępcy otrzymał:

Handl. Tempel dnia 14/11/1929

KANTOR WYMIANY, B. TEMPEL

LWÓW, PAŚAZ HAUSMANA 9.

Dolarówki i premijówki są obligacjami państwowymi i są przyjmowane przez Kasy Skarbowe jako kaucja.

O większych wygranych wiadomiam odbiorców telegraficznie.

Tylko pierwsza rata należy uiścić do rak zastępcy.

KAŻDA OBLIGACJA MUSI BYĆ WYLOSOWANA

KAŻDY POSIADACZ MUSI OTRZYMAĆ Z POWROTEM CONAJMNIENIE WARTOŚĆ NOMINALNĄ W RAMACH PLANU AMORTYZACYJNEGO.

Premijówka i dolarówka są papierami kaucyjnymi i pupilarnymi

Co można wygrać?

CIĄGNIENIA 4% premijowej pożyczki inwestycyjnej odbywają się: 1. kwietnia i 1. października

i wykazują następujące przez Państwo wyznaczone premje:

9	premi	po	200.000	zł.	—	w złocie	—	1.800.000	zł.	w złocie
30	"	"	50.000	"	—	"	—	1.500.000	"	"
15	"	"	25.000	"	—	"	—	375.000	"	"
95	"	"	10.000	"	—	"	—	950.000	"	"
670	"	"	1.000	"	—	"	—	670.000	"	"
2905	"	"	500	"	—	"	—	1.454.500	"	"
10.002	"	"	250	"	—	"	—	2.500.500	"	"

Razem 13.730 premji w łącznej kwocie **9.250.000** zł. w złocie

Ciągnienia odbywają się pod nadzorem Państwa 2 razy rocznie.

Wartość dolarówek stale wzrasta i mogą każdorazem być sprzedane lub lombardowane.

Nasza instytucja umożliwia każdemu nabycie tej obligacji na bardzo dogodnych spłatach miesięcznych i po skutecznieniu zamówienia

UZYSKUJE KUPUJĄCY PEŁNE I WYŁĄCZNE PRAWO DO EWENTUALNYCH WYGRANYCH.

CIĄGNIENIA DOLARÓWEK ODBYWAJĄ SIĘ 6 RAZY ROCZNIE, A TO:

1. stycznia, 1. marca, 1. maja, 1. lipca, 1. września, 1. listopada **corocznie.**
 Od roku 1928 aż do 1. stycznia 1931 zostaną jeszcze następujące premje wylosowane a mianowicie:

6 główń. wygranych po 40.000 dolarów = 240.000 dolarów

19 " " " " 8.000 " = 152.000 " "

31 " " " " 3.000 " = 93.000 " "

95 " " " " 1.000 " = 95.000 " "

190 " " " " 500 " = 95.000 " "

1000 " " " " 100 " = 100.000 " "

Razem 1341 premji w ogólnej kwocie 775.000 dolarów

Rysunek 11. Oferta Kantoru Wymiany B. Tempel we Lwowie
 (Figure 11. An offer from B. Tempel Exchange Office in Lwów)

Źródło: zbiory własne autora.

60-krotnie zwiększone szanse wygrania — Rocznie 18 ciągnięć
Główna wygrana: 40.000 dolarów — 750.000 złotych — 200.000 złotych w złocie.

Dolarówki III emisji do roku 1940 wł.

W razie nie korzystania Ministra Skarbu z przewidzianego wylosowania.

DYSKONTOWY BANK SPÓŁDZIELCZY

SPÓŁDZ. Z ODR. ODP.
 Oddział: Zrzeszenie Losowe.
 Lwów, ul. Sobieskiego 24 i Wałowa 21. — Telefon nr. 27-06.
 Adr. telegr. „DYSKONTOBANK”. K-10 Żyrowe w Banku Gospod. Krajow. w Lwowie. K-10 czek. P. K. O. w Warszawie.

Zamówienie Nr. 16356

na prawo gry i wygranej w czasokresie niżej spodanym na:

60 sztuk **SZEŚCZDZIESIĄT OBLIGACYJ LOSOWYCH** **60 sztuk**

50 (pięćdziesiąt) sztuk 5%, premiiowej pożyczki dolarowej (dolarówki) 10 (dziesięć) sztuk 4%, premiiowej pożyczki inwestycyjnej (premiówki) 1 4 (cztery) całe Losy Państwowej Loterii Klasowej

Wraz z tymi 60 sztukami losów do wygrania w tym czasie w grze wszystkich wygranych 333 tysięcy złotych, jedno lotto w grze wszystkich ciągnięć XXII i dwa razy lotto w grze wszystkich ciągnięć XXIII Loterii Klasowej.

Do czasu do dnia wylosowania ostatniego losu w grze wszystkich ciągnięć XXII, ostatni dzień grzy w grze wszystkich ciągnięć XXIII Loterii Klasowej. W czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

Z chwilą otrzymania kolejnej premiiowej pożyczki 5% (dolarówki) III emisji w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

50 sztuk nowej Państwowej pożyczki dolarowej (dolarówki) III emisji w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

10 (dziesięć) sztuk 4%, premiiowej pożyczki inwestycyjnej (premiówki) 1 4 (cztery) całe Losy Państwowej Loterii Klasowej w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

W razie niewłaściwego wypełnienia formularza zamówienia, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej, w czasie gry w grze wszystkich ciągnięć XXII i XXIII Loterii Klasowej.

Ciągnięcia dolarówki III emisji odbędą się przez 10 lat t. j. do roku 1940.

Rząd upoważnił Ministra Skarbu do wypuszczenia nowej III emisji dolarówek w wysokości
7.500.000 dolarów

Każda obligacja 4% pożyczki inwestycyjnej musi być wylosowana!

KAZDY POSIADACZ MUSI OTRZYMAĆ Z POWROTEM CONAJMNIEJ WARTOŚĆ NOMINALNĄ W RAMACH PLANU AMORTYZACYJNEGO.

Premiówki i dolarówki są papierami kaucyjnymi i pupilarnymi.

CO MOŻNA WYGRAĆ!

PLAN

losowania premii 4%-owej Premiiowej Pożyczki Inwestycyjnej
 (wartości nominalnej 100 Złotych w Złocie)

L. p.	DATA	Niemierzona część pożyczki	Podlega losowaniu premii po zł. w złocie							Ogólna ilość premii	Liczba wartości w złotych w złocie	Stosunek premii do sumy wartości części pożyczki
			200.000	50.000	25.000	10.000	1.000	500	250			
1.	1. X. 1929.	42500000	—	3	2	8	55	222	900	1160	671000	1, 58%
2.	1. IV. 1930.	40000000	1	—	—	8	53	209	829	1100	644750	1, 61%
3.	1. X. 1931.	37500000	—	3	2	7	52	203	786	1050	618500	1, 65%
4.	1. V. 1931.	35000000	1	—	—	7	47	189	739	970	592250	1, 69%
5.	1. X. 1931.	30500000	—	3	2	6	44	172	703	930	565750	1, 74%
6.	1. IV. 1932.	30000000	1	—	—	6	40	155	648	850	539000	1, 80%
7.	1. X. 1932.	27500000	—	3	2	5	37	151	602	800	513000	1, 86%
8.	1. IV. 1933.	25000000	1	—	—	5	36	145	513	700	485750	1, 91%
9.	1. X. 1933.	22500000	—	3	1,	5	36	143	512	700	480500	2, 04%
10.	1. IV. 1934.	20000000	1	—	—	4	30	132	393	560	434250	2, 17%
11.	1. X. 1934.	17500000	—	3	1	4	30	130	383	560	408000	2, 35%
12.	1. IV. 1935.	15000000	1	—	—	3	24	128	294	410	381500	2, 54%
13.	1. X. 1935.	12500000	—	3	1	3	24	129	283	410	385250	2, 84%
14.	1. IV. 1936.	10000000	1	—	—	2	14	107	169	290	329000	3, 29%
15.	1. X. 1936.	7500000	—	3	1	1	14	105	165	290	302750	4, 03%
16.	1. IV. 1937.	5000000	1	—	—	1	8	83	107	180	270500	5, 52%
17.	1. X. 1937.	2500000	—	3	1	1	8	61	105	180	250000	10, 00%

Główne wygrane Państwowej pożyczki dolarowej wynoszą:

dol. 40.000 — 8.000 — 1.000 — 500 i 100.

Ciągnięcie 6 razy rocznie.

Rysunek 12. Oferta Dyskontowego Banku Spółdzielczego we Lwowie (Figure 12. An offer from Discount Cooperative Bank in Lwów)

Źródło: zbiory własne autora.

Każdy los musi w ciągu losowań wygrać!

Każdy los posiada bezpieczeństwo papilarnie.   Każdy los pod gwarancją Państwa.   Każdy los można sprzedać lub lombardować.

Losowanie odbywa się pod nadzorem Państwa.   Rocznie 6 losowań.   Każdy los pod gwarancją Państwa.

Nie zamykajcie drzwi przed waszym szczęściem!

Każdy los posiada bezpieczeństwo papilarnie pod gwarancją Państwa.

Wartość dolarówek stale wzrasta i mogą każdorazowo być sprzedane. Losy kontrolujemy po każdorazowym losowaniu, o większych wygranych wyrażamy telegraficznie.

Obowiązek wypłaty przez Państwo losowiska objętych w tym pod nadzorem Państwa. Wszelkie wyznaczone podczas regularnego obliczenia rat należy wyliczenie do posiadacza karty nabywcy.

Każdy los posiada bezopieczniewość zmienną.

Dzielnica Polska, Kraków.

KARTA ZAMÓWIENIA (oferta) Nr. 20926

Dom Bankowy H. Ripper i Ska, Dział losowy
Kraków, Gołębia 14.

1 Dolarówka Los 5'- ameryk. dolarów

---

płatne w 16 ratach miesięcznych po zł. 950.

Wszelkie limy, nie zawarte w tej karcie umowy nie są ważne.

Odława niniejszej karty jest uprawnionym do odbioru tylko pierwszej raty. Wszelkie raty następane muszą być wypłacone czekiem P. K. O. na nasze konto. W ciągu dni 14 musi być uiszczona druga rata wraz z wszelkimi naszymi kosztami (jak stempel, opłata podatkowa) w wysokości zł. 1-=-, poczem otrzymamy WP; od nas stemplowana karta nabywcy, ze serją i numerami kuponów, banku. Wpłaty muszą być uiszczane najdalej do 10. każdego miesiąca czekami P. K. O., które są przesyłane do karty nabywcy, a które można nadać w każdym urzędzie pocztowym. Losy wydawane są wyłącznie po zgłoszeniu nabywcy i za zgodą karty nabywcy i wszystkich banków. Po każdym losowaniu kontrolujemy wszystkie losy i natychmiast zawiadamiamy posiadaczy o wygranych premjach.

Pod otrzymaniu wysłanego przez nas dokumentu sprzedaży, przesyłając WP, prawo natychmiastowego uczestnictwa w losowaniach i do podjęcia premji.

Wypadek podczas spłacania rat należy wyliczenie do posiadacza karty nabywcy i są natychmiast płatne.

W razie zmiany kursu, cena kupna dokumentu sprzedaży będzie przystępnie regulowana.

Inkasaowanie dalszych rat poza pierwszą ratą jest wzbronione.

Pierwsza rata uiszczona.

DOM BANKOWY
H. RIPPER i Ska, DZIAŁ LOSOWY
KRAKÓW, GOŁĘBIA 14.

Podpis i adres miejscowego zastępcy.

Pod zapłaty wazratkich rat miesięcznych, losy stają się własnością WP. I zostana WP. przesłane w liście poleconym.

Pierwsza rata przepada, jeśli WP. nie przyjmie karty nabywcy.

Wszelkie kredyty lub zmiany następują nie są dozwolone.

Dajemy rabat przy zaplaceniu rat przed terminem.

Zupełnie bezpłatnie (bez żadnych kosztów) otrzymują ustawowo uprawnieni spadkobiercy właściciela karty nabywcy w razie śmierci tegoż przez nieszczęśliwy wypadek bezpłatną premję w kwocie 1000 zł.

CO MOŻNA WYGRAĆ?

DOLARÓWKA 5'- am. dolarów.

Państwo Polskie ręczy za wypłatę wygranej.   Każdy los musi wygrać!

Ciągnięcia dolarówek odbywają się 6 razy rocznie, a to:

1 stycznia, 1 marca, 1 maja, 1. lipca, 1. września i 1. listopada corocznie.

Od roku 1922, do dnia 31 stycznia 1931 zostaną jeszcze następujące premje wylosowane a mianowicie:

6 główn. wygranych po 40.000— dolarów	=	240.000— dolarów
19 " " " 8.000— " "	=	152.000— " "
31 " " " 3.000— " "	=	93.000— " "
95 " " " 1.000— " "	=	95.000— " "
190 " " " 500— " "	=	95.000— " "
1.000 " " " 100— " "	=	100.000— " "
Razem 1.341	Premja w ogólnej kwocie	775.000— dolarów.

Rysunek 13. Oferta Domu Bankowego H. Ripper i S-ka w Krakowie
(Figure 13. An offer from H. Ripper and Company Bank House in Kraków)

Rysunek 14. Oferty marketingowe instytucji finansowych z Krakowa, Poznania, Lwowa i Grodna
 (Figure 14. Marketing offers of financial institutions from Kraków, Poznań, Lwów and Grodno)

Źródło: zbiory własne autora.

PROSPEKT INFORMACYJNY OBLIGACJI SKARBU PAŃSTWA

WARUNKI EMISJI I ZASADY OBSŁUGI OBLIGACJI SKARBOWYCH
OFEROWANYCH W SIECI SPRZEDAŻY DETALICZNEJ

Warszawa, lipiec 2011 rok

JAK PROSTO OSZCZĘDZAC

SPIS TREŚCI

1. → Emitent oraz podstawa prawna emisji
2. → Oferowane papiery wartościowe
3. → Podmioty uprawnione do nabywania obligacji
4. → Ogólne zasady sprzedaży obligacji
  - 4.1. → Sprzedaż obligacji oferowanych w Punktach Sprzedaży Obligacji oraz za pośrednictwem systemów teleinformatycznych
  - 4.2. → Zasady nabywania obligacji w drodze zamiany
  - 4.3. → Oprocentowanie obligacji
5. → Wykup obligacji oraz wypłata należności z tytułu odsetek
  - 5.1. → Ogólne zasady wykupu i wypłaty odsetek
  - 5.2. → Dzień ustalenia praw do świadczeń z tytułu obligacji
  - 5.3. → Wykup obligacji i wypłata należnych odsetek za pośrednictwem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. oraz podmiotów prowadzących działalność maklerską
  - 5.4. → Wykup obligacji i wypłata należnych odsetek za pośrednictwem Agentów emisji
  - 5.5. → Wykup obligacji poprzez zamianę na obligacje kolejnej emisji
  - 5.6. → Przedterminowy wykup
  - 5.7. → Wcześniejszy wykup
6. → Dysponowanie obligacjami i realizacja świadczeń z tytułu obligacji przez pełnomocnika
  - 6.1. → Zasady ogólne
  - 6.2. → Pełnomocnictwo ogólne
  - 6.3. → Pełnomocnictwo szczególne i rodzajowe
7. → Nabycie, dysponowanie obligacjami i realizacja świadczeń z tytułu obligacji przez osoby nie posiadające zdolności do czynności prawnych oraz osoby posiadające ograniczoną zdolność do czynności prawnych
8. → Przedawnienie roszczeń
9. → Opodatkowanie dochodów związanych z posiadaniem i obrotem obligacjami przez osoby fizyczne, według stanu prawnego na dzień 1 lipca 2011 r.
10. → Wtórny obrót obligacjami
  - 10.1. → Zasady ogólne
  - 10.2. → Rynek nieregulowany
  - 10.3. → Rynek regulowany

Rysunek 15. Prospekt informacyjny obligacji Skarbu Państwa (2011 r.)

(Figure 15. An information brochure about the State Treasury Bonds from the year 2011)

Źródło: zbiory własne autora.

AKTUALNA OFERTA OBLIGACJI DETALICZNYCH

Szanowni Państwo!

Upraszamy informujemy, że w sierpniu 2012 roku PKO Bank Polski prowadzi sprzedaż następujących obligacji detalicznych:

RODZAJ	2-LETNIE	3-LETNIE	4-LETNIE	10-LETNIE
NAZWA OBLIGACJI	Dwuletnie obligacje skarbowe o stałym oprocentowaniu	Trzyletnie oszczędnościowe, zmiennoprocentowe obligacje skarbowe	Czteroletnie indeksowane oszczędnościowe obligacje skarbowe	Emerytalne, dziesięcioletnie oszczędnościowe obligacje skarbowe
SYMBOL	DOS0814	TOZ0815	COI0816	EDO0822
TERMIN SPRZEDAŻY	OD: 01-08-2012 r. DO: 31-08-2012 r.	01-08-2012 r. 31-08-2012 r.	01-08-2012 r. 31-08-2012 r.	01-08-2012 r. 31-08-2012 r.
OPROCENTOWANIE	4,50%	5,15%	5,50%	6,00%
	stałe w skali roku, w okresie 2-let	zmienna, WIBOR-6M	zmienna, indeksowane	zmienna, indeksowane
CENA	Cena sprzedaży: 100 zł	Cena sprzedaży: 100 zł	Cena sprzedaży: 100 zł	Cena sprzedaży: 100 zł
WYKUP	sierpień 2014 r.	sierpień 2015 r.	sierpień 2016 r.	sierpień 2022 r.
ODSETKI	Klient wie, jakie odsetki otrzyma pod dwóch latach oszczędzania. Odsetki są kapitalizowane	Odsetki wypłacane są co pół roku. Nie ma możliwości kapitalizacji zysków	Cztery roczne okresy odsetkowe. Odsetki są wypłacane po każdym roku posiadania obligacji	Posiadają dziesięć rocznych okresów odsetkowych. Odsetki są kapitalizowane

TABELA ODSETKOWE SĄ DOSTĘPNE NA STANOWISKU SPRZEDAŻY

ZAMIANA

DWULETNIH OSZCZĘDNOŚCIOWYCH OBLIGACJI SKARBOWYCH DOS0812

-ORAZ-

CZTEROLETNIH OSZCZĘDNOŚCIOWYCH OBLIGACJI SKARBOWYCH COI0816 NA OBLIGACJE NOWEJ EMISJI EDO0822

Szanowni Państwo!

Upraszamy informujemy, że posiadacze obligacji:

→ DOS0812 (wykupowanych w sierpniu 2012 r.)

→ COI0816 (wykupowanych w sierpniu 2012 r.)

Mają możliwość zakupu nowej emisji obligacji – DOS0814, TOZ0815, COI0816 oraz EDO0822 w drodze zamiany, przez zaliczenie na poczet ceny nabywanych obligacji wierzytelności z tytułu wykupu

Cenę ustalono w wysokości 99,90 zł, czyli z dyskontem wynoszącym 10 gr

Dyspozycje zakupu obligacji w drodze zamiany można składać w terminie od 26 lipca 2012 r. do trzeciego dnia roboczego poprzedzającego wykup posiadanych obligacji, w dowolnym Punkcie Sprzedaży Obligacji bądź za pośrednictwem telefonu i Internetu (w przypadku aktywnego dostępu do systemów teleinformatycznych)

Rysunek 16. Informacje o wprowadzanych do obiegu obligacjach Skarbu Państwa (2012 r.)
(Figure 16. Information about the State Treasury Bonds placed on the market in the year 2012)

Źródło: zbiory własne autora.

nieniu obligacji w dniu 1 sierpnia 1980 roku, kuponów po pięciu latach, a premii po 10 latach od dnia ich wylosowania. Warunki te opublikowano w *Obwieszczeniu*.

4-procentowa Premiowa Pożyczka Dolarowa III emisji

1 lutego 1931 roku wypuszczono pożyczkę przeznaczoną na wykup walorów wcześniej emitowanych oraz dla kredytów rolnych. Zabezpieczenie to kapitał, odsetki i premie zabezpieczone na całym ruchomym i nieruchomym majątku państwa. Przywilejem emisji były wszelkie prawa papierów pupilarnych, a obligacje były premiowane w postaci wygranych. Wysokość emisji wynosiła 1,5 mln sztuk obligacji na łączną kwotę 7,5 mln dolarów. Obligacje były wypuszczone na okaziciela w dolarach Stanów Zjednoczonych Ameryki w odcinkach po 5 dolarów = 44,57 zł (rysunek 2). Pożyczka miała być umorzona po upływie 10 lat, to jest do dnia 1 lutego 1941 roku. Obligacja ulegała przedawnieniu w dniu 1 lutego 1971 roku w miejscu spłaty papierów: Bank Polski, Poczta Kasa Oszczędności, a w razie żądania wypłaty w złotych również we wszystkich kasach urzędów skarbowych.

3-procentowa Premiowa Pożyczka Inwestycyjna z 1935 roku, I i II emisja

Pożyczkę wyemitowano w 1935 roku w celu popierania ruchu budowlanego oraz innych inwestycji gospodarczych o znaczeniu ogólnopaństwowym. Także w celu częściowej spłaty lub konwersji innych tytułów długu wewnętrznego Skarbu Państwa.

Emisja była zabezpieczona całym ruchomym i nieruchomym majątkiem państwa. Obligacje tej pożyczki były wolne od wszelkich podatków, danin państwowych i samorządowych. Miały wszelkie prawa papierów pupilarnych i były premiowane. Emisja wynosiła 230 mln złotych w złocie i obejmowała 23 tys. serii po 50 sztuk obligacji w serii (rysunek 3). Miejsce płatności: Bank Polski, BGK, PKO i ich oddziały.

Rynek kapitałowy lat 30. był zarzucony wielką liczbą pierwotnych papierów wartościowych. Jak je ulokować na skromnym, kryzysowym rynku? Tu swą pomoc, często podyktowaną własnym interesem, zaoferowało wiele parabankowych podmiotów zajmujących się detaliczną sprzedażą poszczególnych walorów. Czyniły to na swój rachunek za pomocą drukowanych przez siebie formularzy, nazywanych „ofertami” lub „zamówieniami”. Były to dokumenty imienne, na ogół numerowane, rozprowadzane przez akwizytorów, zwanych wtedy pośrednikami. Dokonywali oni sprzedaży detalicznej poszczególnych obligacji także w systemie ratalnym. Akwizytorzy szczegółowo informowali potencjalnych nabywców o warunkach emisji, terminach losowań, inkasowali raty, doręczali spłacone walory i pilnowali ich udziału w losowaniu

premii. Była to wówczas skuteczna kampania marketingowa, zapewniająca umiarkowany zysk akwizytorom i ich macierzystym biuram maklerskim. W istotnej skali napędzali oni obroty obligacjami wybranych emitentów.

Oto przykłady takiej kampanii niektórych podmiotów z terenu Małopolski, które podjęły się promocji wybranych kilkunastu walorów.

KASA ZALICZKOWA I KREDYTOWA Sp. z o.o. Kraków (Rynek Kleparski 4, gmach Feniksu), mając biuro kontroli losów z emisji lat 30., oferowała usługę kontroli wygranych premii dolarówek, obligacji budowlanych i pożyczek inwestycyjnych (także losów loteryjnych przedwojennych) na trzy lata z bezpłatnym prawem gry na pięć sztuk 4-procentowej Pożyczki Dolarowej. Firma oczekiwała wpłaty 3,50 zł jako należności za ofertę, a dalszych 9,00 zł jako abonamentu na trzy lata. Zapowiedziano wysyłanie do abonenta wykazu wygranych, a niepodjęte wygrane oczekiwały na pobranie. Podawano terminy ciągnięcia „dolarówki” sześć razy w roku, „budowlanki” cztery razy w roku, „pożyczki inwestycyjnej” dwa razy w roku. Dla tych walorów mogła być także ustanowiona kontrola losowań (rysunek 4).

„LWÓW” Spółdzielnia dla Oszczędności i Kredytu (Lwów, ul. Kilińskiego 3) wydała formularz numerowanego zamówienia na jedną sztukę 4-procentowej Pożyczki Premiowej Dolarowej i jedną sztukę Pożyczki Budowlanej, poddanych rocznie 10 ciągnięciom, oferujący wykup przez państwo obligacji i ich kuponów za kwotę 142,10 zł (rysunek 5). Firma „Lwów” proponowała sprzedaż ratalną tego pakietu w 24 ratach po 6,30 zł. Wpisowe określono także na 6,30 zł. Po otrzymaniu dokumentu sprzedaży nabywca miał prawo natychmiastowego uczestnictwa w losowaniu i podjęcia ewentualnych premii. Firma po każdym losowaniu kontrolowała wszystkie losy i bezzwłocznie powiadamiała o wygranej.

GOSPODARCZY ZAKŁAD KREDYTOWY (dawniej Gospodarczy Bank Spółdzielczy) (Kraków, ul. Floriańska 55) oferował na własnym numerowanym formularzu sprzedaż jednej sztuki 4-procentowej Premiowej Pożyczki Dolarowej oraz wykaz numerów po jednej sztuce: 3-procentowej Premiowej Pożyczki Budowlanej i 4-procentowej Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej z prawem gry w jednej dziesiątej części (warunkowanym regularną spłatą rat), w 24 ratach po 3,90 zł miesięcznie, z wpisowym w tej samej kwocie (rysunek 6). Określono szczegółowe warunki sprzedaży oraz udziału w losowaniach i powiadamiania o wynikach.

KRAKOWSKA KREDYTOWA I DISKONTOWA SPÓŁDZIELNIA z o.o. (Kraków, Rynek Główny 33) wydała numerowany druk zamówienia na 1933 rok na prawa do gry i wygranej (w jednej pięćdziesiątej części) z pakietem 50 sztuk pożyczki dolarowej i trzech sztuk pożyczki budowlanej. Proponowała 24 raty miesięczne po 2,90 zł (oraz wpisowe w analogicznej kwocie). Po zapłaceniu wszystkich należnych kwot (raty, prenumerata gazety losowań, kontrola losowań) graczowi

przekazywano na własność jedną obligację 4-procentowej Premiowej Pożyczki Dolarowej (rysunek 7).

Działalnością promocyjną prowadzoną przez podmioty parabankowe objęto także emisję rządową 4-procentowej Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej z 1 marca 1928 roku w obligacjach o nominalnej wartości 100 zł w złocie.

W osobnym, indywidualnym liście, datowanym na 1 marca 1929 roku, KANTOR WYMIANY Józefa Tomaszewskiego, mający siedzibę na Dworcu Osobowym w Krakowie, informował klienta o aktualnym kursie tej emisji. Oczekiwał zamówienia nowego waloru za kwotę 111 zł za jedną obligację według podanej szczegółowej kalkulacji. Dodawał także informacje o dwukrotnym w ciągu roku losowaniu premii oraz obowiązkowym wykupie obligacji do 1 października 1937 roku za minimalną kwotę 100 zł w złocie (rysunek 8).

Kilka lat później, 1 maja 1935 roku, rząd wypuścił nową, 3-procentową Premiową Pożyczkę Inwestycyjną w obligacjach po 100 zł w złocie. Miała być ona przez 50 lat przedmiotem losowania trzy razy do roku. Obligacje te można było nabyć, między innymi, w GOSPODARCZYM ZAKŁADZIE KREDYTOWYM w Krakowie (ul. Floriańska 55). W szczegółowej ulotce informowano o warunkach nabycia, premiowania i umarzania tej pożyczki (rysunek 9). Te ostatnie zakładano, w drodze losowania, trzykrotnie w latach 1945–1985. Hasło reklamowe tej oferty brzmiało: „Kapitał w pożyczce inwestycyjnej pracuje, procentuje, zyskuje, gra, nie ryzykując!”.

Firma ta posługiwała się w tym czasie również numerowanym zamówieniem na ozdobnym formularzu w stylu *art déco*, oferując sprzedaż na 27 rat miesięcznych po 11,25 zł pakietu złożonego z dwóch obligacji pożyczki inwestycyjnej i jednej obligacji dolarowej (rysunek 10). Klient mógł także zaabonować firmową gazetę z tabelami losowań i wygranych w cenie 4,50 zł na rok.

Instytucje parabankowe wspomagające rynek państwowych obligacji działały też we Lwowie. W 1929 roku KANTOR WYMIANY B. TEMPEL (Lwów, Pasaż Hausmana 9) przez swoich akwizytorów oferował zamówienia na prawo gry i wygranej w czasookresie 16 miesięcy na 25 sztuk obligacji inwestycyjnej i pięć sztuk obligacji dolarowej (rysunek 11). Cena tej „gry” to 13 zł miesięcznie. Po spłaceniu całości klient otrzymywał oryginalną obligację pożyczki inwestycyjnej, a za dodatkową opłatą 5,00 zł rocznie osiem razy do roku firmową gazetę losowań „Goniec Szczęścia”.

Na początku lat 30. DYSKONTOWY BANK SPÓŁDZIELCZY we Lwowie (ul. Sobieskiego 24 i ul. Wałowa 21) opublikował numerowane zamówienie z prawem gry i wygranej (w jednej pięćdziesiątej części) na 60 obligacji losowych: 50 sztuk 5-procentowej Premiowej Pożyczki Dolarowej i 10 sztuk 4-procentowej Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej oraz cztery losy Polskiej Państwowej Loterii Klasowej. Bank oczekiwał należności w 15 ratach po 12,50 zł plus jednorazowe: zadatek w tej samej wysokości i opłatę manipulacyjną w kwocie 6,00 zł.

Po upływie okresu ratalnego i wniesieniu wszystkich wpłat klient otrzymywał na własność, za zwrotem konsygnacji, oryginał jednej obligacji premiowej pożyczki dolarowej (rysunek 12).

Od 1928 roku szeroko oferowana była w całym kraju 5-procentowa obligacja Premiowej Pożyczki Dolarowej. Jej promocją zajęła się większość banków i akwizytorów. Przykładem jednostkowej oferty–zamówienia jest numerowany formularz DOMU BANKOWEGO H. RIPPER i S-KA (Dział losowy w Krakowie, ul. Gołębia 14). Oferta opiewała na „1 Dolarówka Los – 5 ameryk. dolarów”, płatne w 16 ratach miesięcznych po 9,50 zł (rysunek 13). Po wpłaceniu drugiej raty klient otrzymywał dokument sprzedaży i nabywał prawo do udziału w losowaniu oraz podjęcia premii. Ciekawym bonusem dla klienta było zapewnienie „zupełnie bezpłatnego otrzymania przez ustawowo uprawnionych spadkobierców właściciela karty nabycia w razie śmierci tegoż przez nieszczęśliwy wypadek bezpłatnej premii w kwocie 1000 złotych”.

Zaprezentowane dokumenty stanowią drobny fragment ich kolekcji, jaką zgromadził autor przy okazji zbierania polskich papierów wartościowych. Były one ściśle związane z rynkiem kapitałowym lat 30. Posługiwały się tymi narzędziami reklamy niektóre profesjonalne banki prywatne, głównie jednak kantory i różne podmioty parabankowe. Wśród licznych ofert i zamówień akwizytorów nie spotykamy papierów dywidendowych podmiotów gospodarczych, odnosiły się one wyłącznie do polskich obligacji państwowych.

Rysunek 14 prezentuje kilka ofert marketingowych innych firm okresu lat 30. z Krakowa, Poznania, Lwowa i Grodna.

Przedstawione ulotki stanowiły pomysłowe i skuteczne narzędzie rynkowe. Dostarczały przede wszystkim szczegółowych informacji o reklamowanych emisjach, zastępując – niepraktykowane wtedy – prospekty emisyjne. Należy pamiętać, że polskie społeczeństwo w początkach naszej państwowości było równie niezamożne, jak i nieorientowane w mechanizmach rynku kapitałowego. Pośrednicząc pomiędzy emitentami państwowymi a szeroką publicznością, oferowały one ratalną sprzedaż nawet pojedynczych obligacji na własne ryzyko. Proponowane okresy ratalne za jedną stułotową obligację sięgały kilkunastu miesięcy, skutecznie poszerzając lokalny rynek kapitałowy. Akwizytorzy bowiem docierali do indywidualnych, potencjalnych nabywców państwowych pożyczek, informując ich o zasadach, terminach i procedurach losowań. Wszak najbardziej masowe emisje dawały okazję do dość znacznych premii losowanych kilka razy w roku. Pilnowania terminów ewentualnych wygranych podejmowali się akwizytorzy za odpowiednią prowizją, niektórzy wydając własne gazetki z terminarzami i wynikami losowań. Zabiegając o sprzedaż, proponowali nawet specjalne bonusy dla zadeklarowanych klientów.

System akwizytorskich ofert (zamówień) dobrze rozwinął się w latach 30. na terenie Małopolski (Galicji). Działalność parabankowa kwitła we Lwowie, Grodnie, Sta-

niślawowie, głównie jednak w Krakowie. Przynosiła ona znaczne korzyści zarówno emitentom obligacji, jak i przedstawicielom społeczeństwa, w formie zatrudnienia dla akwizytorów i prowizji dla biur marketingowych. Procedury te przerwał wybuch drugiej wojny światowej.

Posłowie

Po blisko 70 latach od opisanych działań akwizytorskich na przedwojennym rynku obligacji powoli odrodził się obrót – zrazu prywatnymi, potem publicznymi – obligacjami na ziemiach Polski. Ich rozprowadzaniem zajmowali się sami emitenci lub zaangażowane przez nich wybrane banki. Nabywcami – z reguły hurtowymi – byli przedsiębiorcy, lokujący w nowych obligacjach swoje nadwyżki finansowe. Jednak postępująca inflacja, zmiana waluty, a przede wszystkim pogłębiająca się pauperyzacja społeczeństwa ograniczyły obroty bankowe i sprawiły, że praktycznie na przełomie XX i XXI wieku nie istniał detaliczny rynek obligacji. Nie było więc potrzeby rozwijania – na wzór przedwojenny – sieci pośredników (akwizytorów) oferujących poszczególnym podmiotom pojedyncze egzemplarze obligacji. Poza normalnym oprocentowaniem walorów nie istniał też system premiowania jednostkowych obligacji. Oficjalną formą publicznej informacji o emisjach były – zgodnie z obowiązującymi przepisami – prospekty emisyjne. W formie często obszernych broszur rozprowadzanych przez banki – głównie Bank PKO BP – informowano potencjalnych obligatariuszy o emitencie, rozmiarach emisji, oprocentowaniu i terminach wykupu obligacji. Skróty tych prospektów były publikowane w prasie. Nie praktykowano ogłoszeń reklamowych w mediach, natomiast wraz z wprowadzeniem systemu dematerializacji zaniechano drukowanych formularzy obligacji, zastępując je nośnikami komputerowymi dla emitentów i nabywców będących uczestnikami giełdy papierów wartościowych.

Jeśli chodzi o obligacje państwowe – bo tylko nimi zajmowaliśmy się w tym artykule – głównym organizatorem ich emisji jest współcześnie Bank PKO BP. Działając z upoważnienia Ministerstwa Finansów, rozpowszechnia w swych lokalach prospekty informacyjne (przykładowy spis treści na rysunku 15) oraz inne aktualne informacje o wprowadzanych do obiegu obligacjach Skarbu Państwa (rysunek 16).

Pomocnym narzędziem w tej akwizycji stał się wszechobecny Internet. Za pośrednictwem sieci (oraz telefonicznie) można wydawać dyspozycje odnośnie do zakupu bądź zamiany obligacji. Nowe stosunki ekonomiczno-społeczne, postęp techniczny i stale doskonalone wzory zagraniczne gruntownie zmieniły odchodzące w niepamięć dawne procedury lokowania na rynku poszczególnych obligacji państwowych. Kolekcjonerzy historycznych papierów wartościowych, by uzupełnić swoją wiedzę na ich temat, powinni przyjąć do wiadomości istnienie dawnych „reklamówek” i przechowywać je w swoich zbiorach.

Marketing of the pre-war state bonds

S u m m a r y: From among many definitions of marketing the one referring to this notion as to a process leading to identification and profitable fulfilling purchasers' needs has been applied in this article. Before World War II the function of marketing was partially performed by advertisement of products and services. Also banks employed advertisement to support their issuance activity and marketing of three significant emissions is presented in this article. They amounted to 3.6 million bonds and were offered on the market of 9 million town residents, including 700 thousand office workers. As it came to 5 bonds per person the state issuance activity needed some substantial assistance to place the bonds on the market. In the 1930s the task was undertaken by a number of non-bank financial intermediaries. The article presents in detail 3 selected emissions and over ten private companies acting as agents placing the bonds on the market of the southern part of Polish territory: in Kraków, Grodno, or Stanisławów. The bonds offering mechanism and the instruments motivating potential clients are presented. For example clients were informed in detail and on regular bases about draws and the bonds could be paid for in low instalments. After 70 years since the described mechanisms and instruments were implemented the afterword of this article presents qualitatively different form of modern bonds marketing which puts into use issue prospectuses and announcements. Bonds have been dematerialised and are available from efficient computer distribution and by means of the popular Internet. As for collectors they must settle for gathering original securities and interesting, old advertising leaflets.

K e y w o r d s: bank marketing, state bonds, securities
